

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Title:

Letter from
Reitzel, Sarah Olivia
to
Simonsen, David

Sender:

(København, Denmark)

Recipient: Simonsen, David
(København, Denmark)

Resource type: text

Extent: 11 pp.

Languages: da
[1892/1902]

Id: dsa_rab-rez_0947.tif

Related:

Høistered Hr. Overrabbiner!

Som Ja hørte i Gåverdays blev jeg ja berygtet
for at sidde med Indskab, Præstefraen han nu sloe
af at være Den første, der har berygtet mig for Det.

Om nu Det, at jeg sender Dem dette Brev og saae
shal betegnes saaledes, ved jeg ikke, men Det ved
jeg, at den eneste Grund hvorfor jeg gjør Det, er,
at jeg ikke vil stilles i et falsk Lys, hos Dem,
eller temples for Dem som en utahnemmelig Per-
son, thi Det har jeg ikke været, og skal heller
aldrig blive, men far tillæiet Godhed har jeg
ingen Tid følt mig oplagt til at vise synnerlig
stor Tahnemmelighed. Den Fortsættelse, som De Dr.
Rabbiner stillede i Udrygt Thora Glædesfest af Den sam-
me Dag paabegyndte forklarende Samtale lader Det
til Shal umuliggjøres, og sad ved jeg intet bedre
at gøre til Den og Blah, Det er vist fraa høje Tid.

Præstefraen har nu flere Gange i Andres Kvarterelse
hentydet til hvad Hjelp jeg har modtaget fra Den
Hus, og gjort Det med saa store Miner, som om hun
dermed vilde behjendtiggøre, at "Der havde rigtignok
varit bagt for mig" som man siger. og som om hun
tillige dermed vilde afteninge mig en Bedræftelse
derpaa. Jeg har aldrig nogetinde stiklet eller præjet
Øjen til at give mig nogetsomhelst og ligesaad for-
hadt er Det mig at omtale eller kritisere Falhs God-
gjørenhed, thi Det er noget som Enhver maa gjøre
eftersit eget Hjerte og Villie, mere eller mindre
eller slet ikke, men man maa jo undertiden

indlade sig paa noget Ubehageligt i Land-
hedens og sin egen Interesse. Hvis det var kom-
men til mundtlig Forklaring, ville jeg allersførst
efter ovenstaende Indledning have bedet Dem
Hr. Rabbiner opnugne far mig hvad jeg har
modtaget fra Deres Hus under min Sygdom. Det
var jo Det Talen egentlig Decede sig om; Det
var vist blevet interessant, thi jeg nærer nu den
"pessimistiske" Overbevisning at Deres Velorværdigheds
"Viden" i Deaas Sag omfatter betydeligt mere end alt.
Da det nu ikke lader sig gøre, maa jeg altaa her
opstille Fortegnelsen over De modtagne Gaver og de
med Modtagelsen forbundne Omstændigheder, jeg anta-
ger Det er bedst at regne fra min Sygdoms Udbud
D. 6te Nbr. 1892 og til Dags dato, thi skal jeg
regne fra den sidst forudgaende Gave ville det
blive et betydeligt længere Tidrum. Altaa fra
D. 6te Nbr. 1892 har jeg af Præstefraens egen Lamme
eller af den præstelige Huskoldning - hvorledes
det nu skal betegnes - modtaget Følgende:

- 1) 1 Flaske Hvidtål.
- 2) 1 st Cacao.
- 3) $\frac{1}{2}$ Flaske Hindbærsaft.
- 4) 1 Flaske Portvin.
- 5) 1 Par Håndsker og 1 Par Uldstrømper.
- 6) 1 halv Rulle Peppermint-Pastiller.

Angaaende Gavernes Beskaffenhed vil

jeg hun bemærke om Hindbærsaffen, at det
 var en stor Æm at byde et rygt Menneske
 saadant noget urelt Stads. Jeg har aldriig tidligore
 set eller smagt eller vidst at Der existerede i Landene
 noget saadant, Der var høystavelig talt hverken Saft
 eller Kraft i Det, Det bestod ikke af Andet end noget
 simpelt Suhler Der ikke engang var smeltet med en
 Smule tynd Saft over og daa var det fuldt af Smør
 men man skulle lade det staa lange og synke tilbunds
 før man drak af det og daa smide Resten bort. Det
 kommer vidt af at Præstefrauen har ta Steder at hjælpe
 på, et finere og et simpelere og Den Saft maa have været
 en et meget simpelt Stad. til en meget simpel Pris,
 thi der er ingen Tørning Der har kunnet tage densals
 mindelige Pris for saadant noget Smør. Partvinen
 kunne nok gaa an, men var ikke naraa god som
 Den Sygepleier-Læshabet og min egen Forening byder
 de Syge. Uldstrømperne var af de ganske simpel
 grove græe, som ulmæindeligt gaaer under
 Navn af "Slaverstrømper" De passede bedre til
 en Murerløkning eller til at stikke til en
 Rengjøringshone ved Kjøkkentrappen, end som
 til en Hættids present fra en Præstefraue at over-
 række sin Gæst ved Bordet. Af rede Penge
 har jeg i samme Tidsrum modtaget 40 Kr.
 men for disse har jeg sikkert hovedsagelig
 dem Hr. Rabbiner at takke. Førsteante Øl
 modtag jeg samme Dag Sygdommen brød

fram, jeg var oppe hos Den for at hente Dres Frøve
skjorte, og var voldsomt medtaget af Forkjølelse; i Sam-
talens Løb syntede jeg, at Det var hiedeligt jeg havde ikke
faest hjælt Øl saa jeg kunne have noget varmt om Aften.
Det var nemlig Søndag - saa tilhød Præstefraen onig on
Flække fra Dets husholderen, sis jeg ville bare den Den lange
Vei, Det modtag jeg, og saaledes kom jeg til Den.

Hanskerne og Ståmperne var De selv Bidne til blv
overrakt mig ved Chanukah-Festen samme Dag. I
Januar 1893 kom Der saa Forespørgsel til mit Befin-
dende gjennem Føl. Hertz Der Da medbragte forneden
te st Cacao. saa ind i Februar, efter at have vært
syg paa fjerde Maaned i den enempellære & strenge
Winter, kom Den Tilbud om Hjælp fra Dres Hus, men
Da var jeg, hvad man bogstavelig kan kalde for styret
af Lygdom og Overanstrengelse og var blevet rigtig syg,
skeven. Det var etter Føl. Hertz Den kom ^{denne Gang} med Fore-
spørgsel om Der var noget jeg trængte til, saa shulde jeg
blot sige til, jeg varerede at Det var ikke rart for mig,
Folk maatte jo selv om hvad De ville gjøre, men
Føl. Hert gjentag, at hun havde udtrykkelig Opfordring
til mig fra Præstefraen om at sige hvad jeg trængte
til, jeg maatte ikke genere mig, Præstefraen ville
saa gjerne hjælpe mig. Efter dette tilstod jeg,
at Kjølmad var hvad jeg trængte meget haardt
til og jeg havde ikke Kraft til selv at lave det,
Der sidste Gange jeg havde inolladt mig paa det,
var jeg blevet saa syg, at jeg intet kunne nyde,
og betandede særlig starkt at jeg langtes saa ube-
skiveligt efter rigtig god kraftig Kjødsuppe. Føl.

Nr. 2

Hertz talte saa meget smukt paa Præstefruens Begne
hun sagde: „Vent De blot til imorgen Frh. Reihel's. nu
har jeg set hørledes Da har Det, og hør slænt det er, Det
shal jeg nu sige Fruen, og saa skal De se, jeg skal
nok være her i morgen Det tør jey sikret love — med
noget rigtig godt og styrkende til Dem og Derned
gik hun. Det var om Søndagen; Mandag morgen kom
Damen fra min Sygeforening, hender første Spørg-
maal var ogsaa: „faer De Nøjet til at styrke Dem
paa, noget god kraftig Mad, Det er da højt nødven-
dig og de ligger saa alene; Det til forklarede jeg
naturligvis Deres Tilbud og sagde, jey glædede mig
til noget godt i Dagens Løb, Det havde Budet jo
sikkert lavet mig og Derned gik hun trøstet bort.
Enhver maatte jo ogsaa tro, at naar et saa vel-
havende Poæstehjem prætager sig at hjælpe en Syg
maa Den prisere sig lykkelig. Jeg ventede hele
Mandagen til henad Kl. 6 om Aftenen da kom Frh.
Hertz med denne famøse $\frac{1}{2}$ Flaske Saft og saa Peng
10 Kr. Seddel. Saften var ikke egnet til at skulle
styrke en Syg og Deres Seddel var jeg først istræd
til at udnytte renere. Derned maa de ikke tro Fr.
Simonsen at jeg ikke var glad for den, Pengen er altid
gode men naar et Menneske en ene og saa syg
at ^{det} neppe han hverken støtte paa Benene eller tank
da han De tore Penge alene ikke nytté, der maa
kraftig naturel Hjælp til og Hjælp strax, men

men de kunne selvfølgelig intet udrette i den
Retning og Præstefraen, skulle man tro, gjorde
sig en Formøde af under Dens habs-marke at
sejpine mig. Frd. Hørts var den ofte lige
saa horrelt som jeg, Der var ingen af os der gjor-
de nogen Bemærkning om det, men jeg kunne se
paa hende, hvor flot og hjed hun var af det, thi
det var jo langtfra det hun havde lovet mig.

Det Tilbuds hun havde om Mad fra Sygeplejen
maatte jo absolut trække Det ud i flere Dage
inden jeg fik noget og jeg forhastede Det og
saa strax og sagde, "paa var det det samme, idt
var ikke faldet mig ind, Det shulde være paa Den
Maade." Nu ved De, Sr. Rabbiner og jeg, og
Enhver som hænder Deres Hus, at ^{de} swalger i Hjord,
mad hver eneste Dag og Frd. Hørts kom hver
Dag ud til mig, saa Det havde jo været den
letterste Dag, at medgive hende en rigtig god
og kraftig Portion Mad fra den første Dag og
til Det blev ordnet med Sygeplejen, men nei!
den gode Præstefruen kunne godt sætte sig
tilbords og vide, at der laae et rygt her-
neske som hun har lavet og prætaget
sig at hjelpe og vederhænge, men den
Syge han godt ventet Dag efter Dag til alle
Fattig-Formalitterne er opfyldt, før skal den
intet have, om den saa lidet eller længes eller

hørperen ~~sæsaa hørperen~~ er den gode Fru nu
værende ligegyldigt. Foreningens Dame kom
igen om Torsdagen, da var jeg paa samme Stand
punkt som Mandagen, jeg havde ondt og Intet facit, men
ventede det i Dagens Løb sikkert - mit Bad skulle ju
hente Maden -, hun - Dame - blev rasende over det, hun
spurgte hvad det var for Mennesker, om De Intet selv
lavede, "Såhal De sam er nigg ligge og vente til alle
De Formaliteter er opfyldt; istedetfor at ende Dem no-
get." Om hvad jeg havde modtaget mente hun som
ethvert fornuftigt Menneske, at de 10 Chr kunne være
meget gode, men Dem kunne jeg jo ikke bruge strax.
og om Haften sene der stad noget af paa Bordet
sagde hun: "Uh! Det er da økelt at de byder dem
saadant noget." Om Fod. Hertn vil jeg kun
bemærke at hun sikkert er saa paalidelig og
samvittighedsfald som et Menneske kan være
i sin Gjerning, saa hun har uden Twivl leve-
ret næ囊tig Besked fra Fruen til mig og lige
leder fra mig til Fruen. Af de Faae, som
ved denne Lejlighed absolut maatte blive behjordt
med Præstefuens mørkelige Godhed og Velgjöor-
hed, var der Ingen som lagde Dem Hr. Rabbiner
noget tilLast, Enhver kunne jo strax indse, at en
en Mand i deres Stilling har altfor meget at vare-
tage til at de han tage dem af Slight, det maa
jo paahvile Fruen i Huset, men den overanvoente
Foreningsdame yttrede hun: "Det er da lideligt,

at en Dame, der en stillet saaledes, at hun han
saameget med Sygepleie og Velgjørenhed at bestille
en saa "uheldig". Det var al den Hæder og Ræs, den
gode Præstefru fik; og jeg sagde ogsaa, nat, det
var meget muligt at Præsten er i den Tro, at
der er sendt mig en hel Deel Gott og Lækkert
hjem." — Derpaa hammer vi til den anden

10 Kr. som jeg selv afhentede Onsdagen efter Pinne.
Den foranførte Fl. Vin kom Frk. Hertz hjem med
kort før de reiste. Den 3de 10% bragte Frk. Hertz
mig ved den Tid, da de var begyndt at holde Tor-
dags, og Den 4de Seddel kort efter Chanuka.
Den $\frac{1}{2}$ Rulle Partiller fik jeg i Löverdags.

Af Gaver som öienzynlig er betraet Præstefrauen
af Menigheds-Medlemmer til Uddeling, har jeg i
samme Tids rum modtaget. 1 brugt Kjoleliv,
1 Par nye Stövler og 1 Par meget simple Strämper,

Hvorvidt nu Denne Velgjørenhed er skikket
til at opfylde et Menneske med vörende Taknemmelig-
hed vil jeg overlade til deres egen Bedömmelse, men
jeg tager selvfølgelig Givernes Midler og den lange
Tid hvori de har hændt mig og min Stilling med
i Betragtning; og hvor meget Den skal kunne
hjælpe et Menneske frem, som under normale For-
hold hammer meget trængt igjen nem, naar det saa til
med bliver hjemmøgt af saamegen Sygdom, stadiig
Stkraftelse og Svækkelse, som her har været Fil-
fældet, vil jeg og henstille til Deres egen
Dömmekraft. I denne, her foreliggende

Nº 3.

Skrivelse findes flere Satninger, som for den Hindviede vil synes at være fornærme-
lige Insinuationer imod Præstefraen; men
Fortidens slette Erfaringer giver mig fuld
Berettigelse til at udtrykke mig, som jeg
har gjort, og saa han der jo ikke være Tale
om Fornærnelser. Den ondshabsfulde
Løgn, Hykleri og Forstillelse har saa
ofte grebet raat og forstyrrende ind i
det rene og noble Venshabsforhold, der
har bestaaet mellem Dem, som Lærer og Pæst
og mig, som Elev, men det er dog vel ikke
disse Laster der uafbrudt skal kneise med
Heredæmmet, fordi de holdes i Vejet af en
stor Pengepase og Hæderstitel - Sandhed
Petrifikkenhed og Renhed maa dog vel og
saa have sin Tid og Plads, og fastholder
de denne Anskuelse vil jeg fremdeles hvis den
gives mig Grund og Anledning dertil - naar
passende Tid kommer, freidig og uforfærdet
hørde Sandheden og min Ret, og jeg for-
bliver trods alle Uregelmæssigheder i Ven-
shabet Deres hengivne Sarah Olvia Reitzel

Behag at vonde Bladet

Fortsættelse.

Angaaende Sygepleie-Selskabet var der Det som Flere faraden mig mente, at Det var bedst de Hr. Rabbiner blev bekjendt med, nu ikke i min egen Interesse, da jeg ja er ferdig med Sygepleie-Selskabet, men det hunde dog blive til Held for andre Syge. Sig mig! er det en værdig Maade for et Velgørenheds-Selskab at virke paa, at det uopfordret sender en af de assisterede Damer op til en Syg og tilbyder, laver og tilskoer al mulig Hjælp og saa Det bliver til det bare Vind omtræt
Som De ved opnudede jeg ved Deres Hjælp 14 Pr.
Mad, da jeg var midtveis med at consumere den ham Fru Meyer til mig meget venlig. Det var hanimad Slutningen af Februar forrige Kar altaa,
For at fatte mig i Skørhed, hendes Tilbud og Litter
var, at jeg ikke skulle sye hele Marts Maaned selv
om jeg blev shoget rask fra min Foresning, paa
Grund af at jeg var saa svag og min Strom saa
daarlig og Martsmaaned var den farligste skulde
jeg aldeles hvile mig og rekreere mig, kun forsikke
mig, at Det shulde alt blive mig godtigt paa
jeg intet Tab havde, jeg maatte ingen Behynd
ninger gjøre mig, og Maden shulde jeg blive ved
at faae, da jeg yttrede Trivl om at der shulde
blive vist mig saameget Godt. Begyndelsen var
jo ikke saa flat - gjentog hun sine Forsikringer,

at jeg skulle stole togt paa det, hun skulle høste
one op i gjen og en anden Dame i næste Maand, dermed
gik hun og blev borte. Efter at jeg var færdig med
de 14 Ds gik der 10 Dage jeg saa og hørte Ingen, saa
kom Fra Melchior ud og fastsatte 9 Ds til, Jeg bemærkede
at Fra Meyer havde lovet mig Guld og grønne
Skove, - ja, det vidste hun ikke, Lysepleierselskabet gav
ingen Penge, "og dermed blev det. De vil hunne indse
at det var en daarlig Erstatning for en hel Maand,
Ophold, men da de blev borte tog jeg naturligvis ogsaa
fat og anstrengte mig hvad jeg hunde. Denne gik
jeg op og hilste paa de Damer som havde været hjemme
hos mig. Fra Meyer spurgt om jeg saa hinde syet, jeg saa
rede, at da jeg jo var bleven overladt til mig selv
var jeg jo nødt dertil men det var gaast meyst maa,
men der blev ikke gjort noget. Hvorledes han det nu
gaa saaledes til? Damerne maa jo vide hvor
Selskabet han yde og hvor mejet. Ville det ikke
være rigtigt, om en myordig Autoritet paalagde
Damerne ikke at love de virkelig Lyse og Utmidlemere
end de han holde, thi det er en
daarlig Maade at oplive de Lyse paa, Det
er ikke at ejøre Godt det er at ejøre Ondt.

Hørhødigst
Sarah Olivia Reitref.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk